SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 178. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 20, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го ВЕРЕСНЯ 1994. Ч. 178. РІК CI

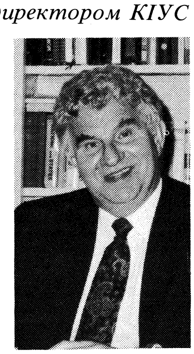
ВОЯКИ ПІКЕТУВАЛИ ВЕРХОВНУ РАДУ

Київ. (УНІАР). — Тут у четвер, 15-го вересня, група вояків з частин виведених з Німеччини пікетували будинок Верховної Ради України, щоб звернути увагу депутатів на дії Міністерства Оборони. Керівництво Міністерства Оборони змінило документ про розподіл помешкань у військовому містечку, спорудженому за гроші, надані Німеччиною.

З учасниками пікету зустрівся голова Комісії з питань оборони та державної безпеки Володимир Мухін. Під час переговорів вирішено зустрітися 16-го вересня у комісії Верховної Ради і обговорити конфлікти питання. На зустрічі будуть запрошені керівники Міністерства Оборони України.

Д-ра Зенона Когута призначено директором КІУС

Едмонтон, Альта. — Дня 1-го липня ц. р. розпочалася п'ятирічна каденція д-ра Зенона Когута на посту директора Канадського Інституту українських студій при Альбертському університеті. Д-р Когут, який став працівником інституту в 1992 році і виконував обов'язки директора від січня 1993 року до червня 1994 року, був призначений директором на рекомендацію університетського пошукового комітету, що його очолив д-р Вільям Бріджер, заступник віцепрезидента у дослідницьких справах.

Д-р З. Когут

Д-р Когут народився в Україні. Він виріс у ЗСА, здобув ступінь бакалавра в коледжі Ля Салл у 1966 році, а пізніше звання магістра та доктора у Пенсильванійському університеті. У 1970-их роках ім'я д-ра Когута тісно пов'язувалося з проєктом розвитку українських студій у Гарварді. Ще будучи аспірантом, а пізніше — доктором, він займав низку посад як в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету, так і в Центрі російських досліджень; викладав історію України в Гарвардській Літній Школі. Згодом він викладав совєтську та східноевропейську історію в Пенсильванському університеті (1975—76) та в стейтовому університеті Мишигену (1978—80). Від 1980 до 1984 року д-р Когут був головним упорядником та редактором щорічника „Американська бібліографія слов'янських та східноевропейських досліджень". Пізніше він займав пост старшого дослідника з совєтських питань при Бібліотеці Конґресу, а згодом — при Департаменті оборони ЗСА.

Виконуючи обов'язки директора КІЯС, д-р Когут був також редактором „Журналу українознавчих студій" і його стараннями випущено три номери журналу (два з них були подвійні номери). Він провів ґрунтовну перебудову структури інституту, який тепер складається з автономних одиниць, кожна з яких має власний бюджет і розвиває власну програму діяльности. Разом з д-ром Франком Сисином, директором Досліджень Історії України ім. Петра Яцика при КІУС, д-р Когут здобув фонди на обширний міжнародний дослідницький проєкт з історії українсько-російських відносин. Перша з трьох наукових конференцій присвячених цій темі відбулася в Кельнському університеті в Німеччині у червні 1994 року.

З огляду на те, що провінційний уряд Альберти скорочуватиме фонди на вищу освіту на 21 відсоток протягом наступних трьох років, д-р Когут підкреслює, що одним з найголовніших завдань інституту буде збирання фондів. Щоб упоратися з бюджетною кризою, д-р Когут має намір вести ощадну фінансову політику. Однак, він підкреслює конечність не тільки втримання тих програм, які вже існують, але й поширення діяльности інституту, наприклад, у ділянці релігійних досліджень у цей критично важливий період розвитку незалежної української держави та українознавства.

Д-р Когут є відомим автором з питань історії України XVIII століття. Його перу належить книжка „Russian Centralism and Ukrainian Autonomy: Imperial Absorption of the Hetmanate, 1760s — 1830s", а також декілька томів ABSEES та численні статті у наукових виданнях. Він досліджує також історію сучасної України та був директором Програми вивчення сучасної України ім. Стасюків при КІУС.

УДОВЕНКА ЗАТВЕРДЖЕНО НА СТАНОВИЩЕ МІНІСТРА

Київ. (Р. Р.). — Тут у четвер, 15-го вересня на вечірньому засіданні сесії Верховної Ради, депутати затвердили кандидатуру Геннадія Удовенка на становище міністра закордонних справ України. Як відомо, Г. Удовенко має великий досвід у цій ділянці, оскільки працював при відділі ООН у Женеві, начальником відділу міжнародних економічних організацій Міністерства Закордонних Справ УССР, директором депертаменту України в ООН, заступником міністра закордонних справ України, амбасадором з особливих доручень МЗС України і амбасадором України в Польщі.

Г. Удовенко

Перед затвердженням його кандидатури, Г. Удовенко виступив перед депутатами, сказавши, що на його думку, зовнішня політика України має бути розважна і передбачувана. Слід сконцентруватися на тих угодах, що дають безпосередню користь державі. Українсько-російським взаєминам Удовенко надає пріоритетного значення, але підкреслив, що ці взаємини мають бути як „рівного з рівним і вільного з вільним". Удовенко також виступив за активну, ініціативну дипломатію і запропонував створити в Україні дипломатичну академію, оскільки дуже бракує дипломатичних кадрів.

Кандидатуру нового міністра закордонних справ затверджено 284 голосами. Депутати також визнали уповноваження 60 новообраних депутатів Верховної Ради і створили комісію для вивчення ситуації у Криму. До неї увійшло 12 депутатів від кожної фракції. Очолив групу Юрій Кармазін від фракції „Реформи". Від 16-го до 19-го вересня депутати працюватимуть у комісіях, а сесія продовжить працю 20-го вересня в год. 10-ій ранку.

Тим часом Президент України Леонід Кучма своїми указами звільнив з посад амбасадора України в Росії Володимира Крижанівського та амбасадора України в ЗСА Олега Білоруса. Хто займе їхні місця покищо не відомо. Не назначено ще міністра культури та освіти.

Колишній міністер закордонних справ Анатолій Зленко тепер у відпустці, але були чутки, що він, можливо, буде призначений амбасадором в Еспанію або в ЗСА. Колишній міністер зовнішніх економічних зв'язків Олег Слєпічев, можливо, буде амбасадором у Японії. Колишній міністер оборони Віталій Радецький не залишає армію і, ймовірно, очолить один з підрозділів міністерства. Колишній міністер внутрішніх справ Андрій Василишин після відпустки перейде на пенсію. Звільнений міністер з питань військово-промислового комплексу, машинобудування і конверсії Дмитро Черненко відпочиває у Криму і питання про його працевлаштування ще не розв'язане. Екс-міністер фінансів Григорій П'ятаченко також відпочиває і що робитиме далі — не відомо. Звільнений міністер культури Іван Дзюба пішов на пенсію і має намір зайнятися творчою працею. Колишній міністер освіти Петро Таланчук добудовує віллю під Києвом, яка, за словами очевидців, вражає своєю архітектурою і розміром. П. Таланчук має намір продовжити наукову діяльність в Академії Інженерних Наук, яку він очолює. Він сказав, що ні за яких умов до системи освіти не повернеться. Колишній міністер охорони здоров я Володимир Мальцев є безробітним і готується до захисту докторської дисертації.

Російський генерал критикує представника ЗСА в ООН

КИШИНІВ, Молдова. — У зв'язку з візитою в молдавську столицю амбасадора ЗСА в ООН Маделейн Олбрайт, яка висловилася за навдкладне виведення чижинецьких військ з території Молдови, командуючий 14-ою російською армією у Придністров'ї генерал Алєксандр Лєбєдь в інтерв'ю московській „Нєзавісімой Ґазєтє" дозволив собі на такі висловлювання: „Треба післати під три чорти всіх непрошених дорадників і жити власним розумом. Я розумію, що від присутности нашої армії в Молдові американців болить голова, але що їм до цього? Дві незалежні держави з'ясовують між собою стосунки, а тут приїжджає хтось третій і вчить, що вони мають робити". Незалежною державою генерал вважає засновану російськомовними сепаратистами і ніким не визнану Придністровську республіку.

Щодо надавно підписаної молдавсько-російської угоди про виведення в найближчі три роки російських військ з молдавської території, то генерал А. Лєбєдь сказав, що її „виконати неможливо", крім того, він сподівається, що „придністровський парламент її не ратифікує".

Заторкуючи тему перебування російських військ на чужих територіях, генерал А. Лєбєдь засудив російський уряд за „поспішне виведення формацій з Прибалтики, позбавлення напризволяще своїх співвітчизників, чиї права там не захищені". В подібний спосіб генерал А. Лєбєдь потрактував виведення російських військ з Німеччини: „Як побиті псі залишили Німеччину ті, чиї діди входили туди переможцями".

Спостерігачі підкреслюють, що наставлення генерала А. Лєбєдя є характеристичним для всього російського генералітету, який завжди сповідував доктрину ведення війни „на чужій території".

У Філядельфії вшанують 100-річчя УНСоюзу

Філядельфія. — Окружний Комітет Українського Народного Союзу Філядельфії запрошує на ювілейний бенкет для відзначення 100-ліття УНСоюзу, який відбудеться у суботу, 1-го жовтня, в Українському Освітньо-Культурному Центрі, 700 Сідар ровд. Початок о год. 6-ій вечора. Вступ на бенкет — 25 дол., що включає оплату за коктейль. Зголошення на бенкет приймається телефонічно до 28-го вересня: (215) 728-1630.

У програмі: відкриття — д-р Богдан Гнатюк, голова Бенкетового комітету, головний промовець — мгр Уляна Дячук, предсідник УНСоюзу. У мистецькій частині участь братимуть ансамбль пісні і танцю „Казка" (хореограф — П. Дуда-Луців) і вокальний ансамбль „Гайдамаки" (мистецький керівник — мгр І. Кушнір), акомпаньюватиме О. Рудий-Пенкальська. Відбудеться вручення нагород заслуженим союзовцям; тостмайстер — Степан Гавриш.

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ЛІТТЯ УНА

Ірвінґтон, Н. Дж. — Тут у суботу, 24-го вересня, о год. 4-ій по полудні в Українському Народному Домі розпочнуться наради представників комбатанських організацій Першої і Другої Дивізій Української Національної Армії та членів усіх інших формацій УНА, для створення комітету відзначення 50-ліття УНА. На ці наради запрошує Крайова управа Об'єднання Вояків і Приятелів Другої Дивізії УНА.

ХУНТА В ГАЇТІ УСТУПИТЬ

Вашінгтон. — У неділю, 18-го вересня, о год. 9:30 вечора, з окремим повідомленням на всіх телевізійних мережах країни виступив президент ЗСА Билл Клінтон, оголошуючи, що його наполегливі заходи вийти з кризи гаїтського конфлікту мирно-дипломатичним шляхом таки увінчалися успіхом. Лідери гаїтської військової хунти в останній годині, коли вже 63 американські воєнні літаки з військом були в повітрі з наказом висадки в Гаїті, дали згоду відійти від влади до 15-го жовтня та повернути правління країни в руки першого демократично обраного президента о. Жана-Бертрана Арістіда.

Однак 15,000 американського війська вже в понеділок, 19-го вересня, ввійшли на побережжя Гаїті щоб забезпечити правопорядком країну для прибуття президента Ж. Б. Арістіда та мирного переходу влади. Угоду підписали зі сторони ЗСА колишній президент ЗСА Джиммі Картер і назначений хунтою президент Гаїті Еміль Жонассен. Точних даних згаданої угоди покищо не опубліковано, але офіційні чинники ЗСА твердять, що угоди стосуються двох лідерів існуючої тричленної хунти: ген. Рауля Седраса та шефа війська ген. Філіппа Біамбі, які погодились до 15-го жовтня передати владу в заміну за амнестію. Третій член військової хунти полковник Мішель Франсуа не був причетним при переговорах бо пішов „у підпілля".

До підписання цієї угоди дійшло після наполегливих дводенних переговорів між правлячою військовою хунтою Гаїті та окремою американською делегацією на чолі з колишнім президентом Дж Картером. Крім нього до неї входили також колишній шеф об'єднаних штабів американських збройних сил ген. Колін Повелл і сенатор-демократ з Джорджії Сем Нанн. Всім членам згаданої делегації президент Б. Клінтон висловив публічну подяку за їхню безупинну працю, щоб осягнути мирне полагодження цієї напруженої ситуації в Гаїті.

Перша реакція на повідомлення Президента про мирне полагодження гаїтського конфлікту мала покищо позитивні вiргуки.

Округа в Клівленді святкує 100-ліття УНС

Клівленд. — Округа Українського Народного Союзу Великого Клівленду запрошує мешканців Клівленду і околиці взяти участь у святкуванні 100-ліття громадської праці УНСоюзу в діяспорі. Святкування відбудеться у п'ятницю, 23-го вересня, у формі „відкритої хати", від 7-ої до 9:30 год. вечора в Українському Музею, 1202 Кенілворт аве. Буде перекуска. Паркування для авт на вулиці.

Також в неділі 2-го, 9-го, 16-го і 23-го жовтня з 12-ої год. 2-ої до 5-ої по полудні в тому самому приміщенні буде ювілейна виставка світлин із столітньої історії УНС.

В АМЕРИЦІ

ХОЧА ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон у своєму телевізійному виступі до народу минулого четверга, 15-го вересня, вміло пояснив чому саме він уважає, що таки прийшов час силою усунути від влади військову хунту, то загальної підтримки для свого пляну він таки не здобув. Згідно з найновішими опитами, дві третини виборців не підтримують полагодження гаїтської проблеми військовою силою. Такої думки є також республіканські сенатори та велика кількість демократів, зокрема, негритянські конгресмени, які в минулому послідовно вимагали привернення до влади демократично обраного президента о. Жана-Бертрана Арістіда.

СПРАВА ЗАГАЛЬНОГО медичного забезпечення завжди була важливою для окремих стейтів, але з уваги на амбітні пляни Уряду президента Билла Клінтона здійснити цю справу на крайовому рівні затримало стейтові заходи. Коли після майже однорічних намагань справа загального забезпечення зникла з листи пріоритетів у Конгресі, то поодинокі стейти країни знову взяли ініціятиву у свої руки, бо розраховувати на Федеральний уряд видається не надто надійним. Тому Каліфорнія, Тексас і Флорида велику кількість своїх медично незабезпечених мешканців втягнули до спільних забезпечених установ, де за низьку оплату можна дістати медичне забезпечення. Інші стейти шляхом законодавства вимагають від забезпечевених фірм у своїх стейтах продавати медичне забезпечення малим підприємствам і поодиноким особам за приступну ціну.

ПІСЛЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ промови виголошеної до народу ЗСА у четвер, 15-го вересня, кореспонденти засобів масової інформації намагалися почути думки членів гаїтських громад в ЗСА, зокрема, у Маямі та Ню Йорку. Більшість з них погоджуються з Президентом ЗСА, що єдиний спосіб позбутися диктаторської військової хунти в Гаїті є тільки силою. Одначе всі вони турбуються долею своїх рідних в майбутньому і країни в загальному, зокрема, коли існує можливість відплати правителів, бо, на їх думку, знову проллється невинна кров.

МИНУЛОЇ П'ЯТНИЦІ дружина нюйоркського губернатора Матилда Раффа Квомо святкувала свої 63-ті уродини, окремим полуденком в Ню Йорку зі своїми дочками Марією, Маргаретою та Меделін, відвідинами своєї матері та вечером була учасницею бенкету Коаліції італійсько-американських спілок у готелі Валдорф — Асторія. На бенкеті згадана організація з нагоди її уродин відзначила її нагородою „Міжнародної слави" за її гуманітарну працю серед дітвори. Її чоловік губернатор Маріо Квомо не мав у пляні бути разом з нею в Ню Йорку того дня.

ЩЕ НЕ ВСІ РОДИНИ загиблих на літаку лінії ЮС Ейрлайнс мали змогу влаштувати похорон своїм рідним, як десятки адвокатів почали їх напастувати, щоб бути їхніми представниками у судовому процесі проти згаданої летунської лінії. Речник летунської лінії Дейв Шиплі назвав цих влізливих адвокатів „шуліками-яструбами", які чигають, щоб скористати з людського горя. З уваги на це офіційні чинники перестерігають родини загиблих, щоб не давати замановити їм незнаним адвокатам, а радше полагоджувати всякі справи пов'язані зі смертю їх рідних через їхніх власних адвокатів.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Загальний борг України до міжнародних організацій становить 190 міл. дол. Про це повідомив начальник Управління міжнародних організацій при Міністерстві Закордонних Справ України Володимир Хандогій, який висловив надію, що до кінця року Україна зуміє виплатити борг, щоб не втратити голос в ООН.

ПОЛТАВА. — Поблизу села Сенчі Лохвицького району державне підприємство „Полтавгазпром" розпочало спорудження заводу для виготовлення газу пропану-бутану. Цей зріджений газ добуватимуть з природного, який надходитиме сюди з Яблунівського родовища. Технологічне обладнання забезпечить американська фірма „Кемдізайн". Передбачається, що завод щороку даватиме 100,000 тонн пропану-бутану і 30,000 тонн стабульної бензини. Проте будівництво заводу триватиме не менше трьох років.

ЛЬВІВ — З ініціятиви громадського Об'єднання „Львівська Бесіда" відбулася зустріч керівників усіх політичних партій та об'єднань, а також рухів і товариства Львівщини, за винятком крайніх лівих сил та УНА-УНСО. Обговорено можливість створення блоку національно-патріотичних сил України, яких став би надпартійним органом. Учасники зібрання вважають, що такий блок потрібний для координації дій політичних партій. Голова Львівського відділу УРП Олег Павлишин сказав, що таке об'єднання доцільне і що УРП виступає за тимчасовий блок національно-патріотичних сил, який розв'язуватиме найболільші питання сьогодення. Звучали заклики „припинити гратися в партії та рухи" та створити український національний фронт, який став би мобільною рушійною силою. Зійшлися на тому, що об'єднання національно-патріотичних сил потрібне і його буде створено на наступному засіданні.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — Місто відвідали амбасадор Японії в Україні Суетзава Содзі з дружиною, а також група японських підприємців. Гості зустрілися з головою Івано-Франківської Обласної Ради Степаном Волковецьким та іншими представниками місцевої влади. Вони цікавилися економічним потенціялом области, розвитком деревообробної та хемічної промисловости, можливістю вкладення інвестицій тощо. Гості відвідали кілька підприємств, такі як концерн „Рідон", хемічну фірму „Барва" та інші. Ознайомившись з ситуацією в області, японська делегація вирушила в Закарпаття.

В Україні

(З інформації УНІАР)

ХАРКІВ. — Науково-Виробниче Об'єднання „Хартрон", що стало недавно учасником пілотної конверсійної угоди між урядами ЗСА та України, тепер спільно з французькою фірмою „Томпсон" виробляє проєкт модернізації системи управління повітряного руху в Україні. Згідно з проєктом система буде єдиною для усіх управлінь військової та цивільної авіяції. Проєкт передбачає переведення повітряного руху України на загальновизнані світові норми „ІКАО", що зробить безпечним повітряне сполучення над територією України. У процесі праці над проєктом „Хартрон" і „Томпсон" підписано три документи з участю Міністерства Оборони, Комітету відповідального за використання повітряного простору в Україні та Машинобудівельного Промислу.

МАРІЮПІЛЬ. — Маріюпільський міський виконавчий комітет відмовився реєструвати організацію під назвою „Народний рух за відтворення СРСР". Відмову мотивувалося тим, що мета та завдання цієї громадської організації не відповідають конституції та іншим законам України. „Народний рух за відтворення СРСР" створив комуніст Володимир Васюк і нараховує за деякими даними не більше 10 осіб.

У СВІТІ

ЄРУСАЛИМСЬКА ГАЗЕТА „Едіот Ахранот", покликуючись на правоохоронні органи Ізраїля, повідомила, що група жидівських екстремістів плянувала збройний напад на місію Палестинської визвольної організації „Східній дім" у східньому Єрусалимі. Екстремістів затримали в авті, начиненому гранатами та іншою зброєю поблизу місії. Міністер поліції Ізраїля Моше Шагаль сказав, що з цього приводу він ще не готовий зробити ніякої певної заяви. Керівники „Східнього дому" у своїй заяві підкреслили, що „покласти край жидівському екстремізмові можна тільки ліквідувавши жидівські поселення на окупованих палестинських територіях".

АТЕНСЬКА ГАЗЕТА „Неа" повідомляє, що російська мафія цілком перебрала під свою контролю злочинну мережу, яка у великих кількостях нелегально перевозить опіюм з Казахстану, закавказьких республік та Афганістану в Болгарію і Македонію, де його переробляють у героїну. Відтак наркотик зворотним шляхом знову потрапляє у Грецію, а звідти — в Італію та інші західньоевропейські країни. Проблема є те, що на грецький ринок, переважно в Сальоніки, найбільший центр північної частини держави, наркотик потрапляє дешевий і чистий від домішок, бо ще не встигає перейти через руки численних посередників. У вислідi наркомани дістають героїну, вживання якої приводить до смерти.

МОСКОВСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД задоволив позов лідера російської Ліберально-демократичної партії Владіміра Жириновського на газету „Ізвєстія" і колишнього прем'єр-міністра Єгора Ґайдара. Вони повинні заплатити Б. Жириновському грошову кару в сумі одного міл. рублів (435 дол.). Приводом для позову була стаття Є. Ґайдара в „Ізвєстіях", у якій автор назвав В. Жириновського „фашистом", і „лідером російських фашистів". Рішення суду не сподобалося В. Жириновському, бо він вважає цю грошову кару „непропорційно меншою, ніж моральна шкода, заподіяна публікацією".

50 МІЛ. ДОЛ. ЗАПЛАТИЛА Европейська космічна агенція за два лети своїх астронавтів на російській станції „Мир", а також за їхню підготову і за один вихід у відкритий космос. Про це повідомив на пресовій конференції в Москві німецький космонавт Ульф Мербольд, який разом з росіянами стартує з космодрому Байконур в ніч з 3-го на 4-те жовтня ц. р. У. Мербольд здійснюватиме на станції „Мир" наукову програму „Евросвіт-94", переважна частина якої присвячена медичним експериментам. Вони, між іншим, стосуватимуться добових біоритмів, проблеми сну, зміни маси і структури костей тощо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передвибори в Америці

Американська конституція, якою захоплювався віщий Шевченко, як „праведним законом Вашінґтона", не є досконалою, доказом чого є схвалення дотепер вже 27 додатків до неї. Найскладніша її частина та, яка стосується виборів. Що чотири роки відбуваються вибори президента, передвиборча кампанія розпочинається вже на кілька місяців перед виборами у першому тижні листопада і коштує кандидатам буквально мільйони долярів на пропаґанду у телевізії, газетах, телефоном та в роз'їздах по величезному просторі між двома океанами. Вибори є загальні і тайні, але не безпосередні, бо витязем у президентських виборах стає тільки той, кого виберуть електори, з докладно окресленим числом. Другою особливістю американських виборів є передвибори, в яких вирішується, хто з двох чи більше кандидатів двох головних партій має кандидувати. Коли пригадаємо вибори в Україні, то та американська система з передвиборами дуже розумна: в Україні в одній виборчій окрузі змагалися по кілька кандидатів до Верховної Ради, голоси були розбиті і програли такі повновартні кандидати, як Михайло Горинь і Костянтин Морозов, а виграли комуністи під різними вивісками.

Однак американські передвибори мають інколи також деякі несподіванки. 13-го вересня ц. р. відбулися в Америці передвибори, в яких ішлося між іншим про вибір одного з двох республіканських кандидатів на губернатора нюйоркського стейту: виграв Джордж Патакі. Листопадові вибори будуть цікаві, бо теперішній губернатор, демократ Маріо Квомо урядує вже 12 років. Він 5 разів зголосив вето проти схвалення асамблеєю нюйоркського стейту кари смерти, його республіканський суперник у цьогорічних виборах, стейтовий сенатор Патакі кандидує саме під гаслом введення у тому стейті кари смерти, як найкращого антидота проти розбишацтва у місті Ню Йорк, де вже цього року згинуло від стрілянини на вулицях близько 600 осіб.

Другим найцікавішим моментом отих передвиборів була перемога демократичного кандидата на посадника міста Вашінґтон, колишнього посадника, чорного, який чотири місяці пересидів у в'язниці за користування наркотиками. Наліг до наркотиків і в'язнична кара, яка стала була сумною сенсацією в Америці, не зашкодили популярності Меріона Беррі серед його расових побратимів — цікавий відпочинок до пізнання світогляду тієї частини понад 250-мільйонового населення ЗСА, при чому щороку відношення білих і чорних збільшується у користь чорних. Інші подробиці висліду передвиборів, докладно передані американською пресою, не мають великого загального значення — вони цікаві і важливі для мешканців даних стейтів і міст.

Для нас, людей демократичного Заходу, просто незрозумілим є факт, як можна три роки будувати українську державу без власної конституції. І як це можливо, щоб до нинішнього дня не було ще обраних голосами громадян всіх 450 депутатів Верховної Ради. Наші земляки в Україні, включно з тамошніми світочами, які пишаються титулами „академіків", не вважають, що конституція, яка є основним законом, що визначає компетенцію окремих верховних чинників влади, є основою ладу в державі. Нема конституції, нема розумного виборчого закону, нема національної валюти, і дивуватися не треба, що в Україні існує нелад, що нема пошанівку до закону, бо нема основного закону. І ми не всилі зрозуміти, як можуть наші земляки в Україні бути гордими на їхній „стиль" життя і діяння в різних ділянках, нічого не навчившися від Заходу, на який дивляться крізь призму доляра. Недобре, але віримо, що воно таки зміниться на краще.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріалах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Бароболяк

ПРЕЗИДЕНТ — НИНІ ЄДИНА ЗАКОННА ВЛАДА УКРАЇНИ

Це питання важливе для дальшого державотворчого процесу в Україні, я порушив був принагідно давніше. Повертаюсь до нього, бо, на мою думку, воно і далі залишається істотним.

Україна вважає себе демократичною державою. А в усіх демократіях світу панує принцип, що коли державна система є парляментарною, не можна частини виборців заступити у законодавчому органі влади, і парлямент не може і не сміє діяти законно, поки в ньому нема 100 відсотків представництва всіх земель чи округ. Ця кардинальна засада демократії вважалася непорушною від часів стародавніх греків до нинішніх днів. Аж зламано її з метою саботувати парляментарний процес і систему в Україні.

Перш за все складено там виборчий закон, на який не здобулась би найбільш відстала державна система центральної Африки. Яка це система — не треба нагадувати. Її результат: вибори розтягнулися на півроку, що дало нагоду ворогам повної незалежности України продовжувати саботування державотворення.

Хто ж прийняв таку постанову, що новий парлямент, обравши дві треті членства Верховної Ради, має право законно діяти. Чи таку постанову схвалила собі нова Верховна Рада — невідомо, про це я не міг ніде дізнатися. Але як би не було, як вже зжадано, доки не обрано повного складу парляменту, він законно не існує. Мусить з тим погодутися, бо, повторюю в противному разі порушував би основний принцип демократії — право на представництво, недопустимости видання законів, які мали б зобов'язувати цю четверту частину громадян, яка була позбавлена участи у вирішуванні. Підкреслюю: права участи. Частина депутатів може не брати участи у вирішуванні деяких справ, може бойкотувати, але це інша справа. Головне — не можна видавати законів поза плечима такої великої частини громадян, як це було в той час, коли Верховна Рада зібралася на перше засідання. Так ці саботажисти державотворчого завдання, які накинули Україні виборчу систему, що мала на меті нівечити процес будівництва держави, попалися у пастку, яку самі собі поставили.

Верховна Рада України як законодавчий орган держави сьогодні насправді законно не існує. Від часу нових виборів єдиним законно обраним оржаном влади є Президент Леонід Кучма. На мою думку, взявши до уваги, що Верховна Рада законно не існує, бо не має права присвоювати собі законодавчі уповноваження, доки не існує у повному законному складі, а також тому, що накинена народові виборча система є нечуваним у культурному демократичному світі порушення усіх принципів виявлення волі народу, довела до апатії виборців і через те викривила результати виборів. Президент повинен відкликати останню фазу виборів, розпустити невикінчений кадовб другої Верховної Ради і перебрати усю владу як єдиний законно обраний її орган. Відповідними декретами (нехай і з російської „указами", які так прикро натякають на Емський) Президент нормує тимчасово уповноваження Президента і його Уряду, головно з метою проведення реформи, вважаючи це невідкладне державне завдання конечністю, бо держава перебуває у стані великої кризи і діяти треба негайно. Президент проголошує проведення нових виборів до Верховної Ради на підставі нової виборчої системи, яка не суперечитиме основним виборчим принципам, прийнятими цивілізованими державами.

Очевидно, щоб витягнути Україну з трясовиння, у яке її завела сьогоднішня більшість у Верховній Раді, треба не тільки деякої рішучости і відваги, не кажучи вже про підтримку народу, але мені здається, що коли дати можливість парляментові вирішувати справу про майбутнє України, то вигляди невеселі.

Конґрес ЗСА сьогодні у гарячому Вашінґтоні, закасавши рукави, працює в поті чола над викінченням законів про боротьбу зі злочинністю і над реформою про охорону здоров'я, що не такі аж важливі для існування держави, як для України закони про устрій держави і економічні реформи. А ця Верховна Рада, яка мала б зайнятися кризовими питаннями держави, її „бути чи не бути", посягала по повноту влади, була роз'їхалась на вакації — відпочивати, коли горить хата. Тож на що заслуговує такий парлямент?

Юрій Р. Рибак

ІНФОРМАЦІЯ І ПРИВАТНА ВЛАСНІСТЬ

Іноді нам здається, що світ не звертає на нас великої уваги, що ми, як то кажуть, є тільки числом у масі більйонів мешканців нашої плянети. Та коли приглянутися ближче, то воно так не є. І може дещо перебільшене, однак, по суті, правильне спостереження, що кожне слово, яке записуємо, кожну подорож, яку відбуваємо, кожну річ, яку купуємо або замовляємо, і кожний крок, який робимо, залишає по собі слід, що може статись інформацією...

А хто є власником тієї особистої інформації про нас? Хто її контролює? Хто має до неї доступ? Про це можна дізнатися з книжки Who Owns Information? From Privacy to Public Access (Basic Books) 1994, 241 стор. Її тему солідно опрацювала Anne Wells Branscomb, відома юристка у справах сполучення і комп'ютерів. Вона теж є авторкою статтей у популярних і професійних журналах, де обговорює відношення технології інформації до існуючого і майбутнього права.

Коли ж давним-давно тяжко було одержати інформацію про особисті дані людини, зараз же це дається осягнути на диво дуже легко. На жаль, ми як громада ще не узгіднили, як контролювати, а навіть чи контролювати всю доступну інформацію. Це, очевидно, загострює взаємовідносини і викликає гостру виміну поглядів між приватними громадянами і бизнесами, що мають доволі точні дані про нас... Велику кількість інформацій вважаємо суто особистого характеру, які, мовляв, цікавлять тільки нас самих (і тих, що займаються сплетнями), а саме: наше ім'я, адреса, число телефону, стан, вік, освіта, праця, заробіток, історія закупів на кредит, привичка платности рахунків і зобов'язань, позики, мортґеджі, а також медичні, дентистичні і психіятричні записи і т. п. Зараз же на вільному ринку продається кожному зацікавленому, хто вважає, що може використати такі інформації та заробити на них гроші... Найгірше, що такі трансакції відбуваються без нашого відома і згоди! І коли ми не забезпечимо собі права власности, тоді його напевно втратимо. А коли така інформація має економічну вартість, то і ми повинні діставати винагороду хоч би задля того, що інші її вживають для власної користи і прибутку.

Старанням однієї американської комп'ютерської фірми появився був продукт на ринку, що мав доступ до імен та покупних звичок 120 мільйонів американців. Це викликало бурю спротивів, які остаточно змусили фірму припинити реалізацію своїх намічених плянів... Багато медичної інформації знаходиться у комп'ютерській „базі даних" (data base) National Center for Communicable Diseases in Atlanta, а також в інших медичних інституціях. Оті дані — це копальня золота інформації для медичного світу. Але чи маємо їх гальмувати з причини інвазії на нашу особисту приватність? Адже ж користь зі зібраних інформацій для загалу є наочна, бо значно помагає у висвітленні проблем здоров'я як ось, скажімо, зв'язок між куренням і раком легенів.

Але і ті, що мають інформації, не завжди отримують свою заплату. Наприклад, половина глядачів у ЗСА нелеґально використовує сателітні сиґнали телевізії. На цьому, як обчисляють, бизнеси тратять дохід від передплати у сумі коло сто мільйонів долярів річно... Теж більйони ділярів видано на прилади, які уможливлюють доступ до інформації та більйони долярів забрали маніпулювання, розподіл і втримання архівів. У тому самому часі видано відносно мало на зрозуміння економіки інформації, а ще менше на розвиток права інформації. На думку авторки книжки, „потрібне точне встановлення, коли особиста інформація може стати комерційно життєздатним ринковим продуктом".

Для юристів захищати економіку інформації — це пропозиція, яка коштує, часто забирає даремно час і остаточно може розчарувати. Але для інших професій це пекуча конечність позитивної розв'язки існуючої ситуації законодавства. Між ними є ті, що опрацьовують комп'ютерське програмне забезпечення (soft ware) і є теж менеджери, капіталовкладники в ризикових підприємствах і врешті всі користувачі... Щоб не допустити до загальної дезорієнтації чи пак навіть безголов'я, ключ до розв'язки мусять знайти таки юристи. Їх затримало на роздоріжжі питання, куди попровадити нове право власности відносно „майна інформації" (Information assets).

У минулому в аґрарних та індустріяльних суспільностях інформація мала зов-

(Закінчення на стор. 3)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

У коловороті поступу й науки

Згідно зі статистикою Організації Об'єднаних Націй, тепер їздять по вулицях і дорогах світу 300 мільйонів автомобілів. Вони зуживають на рік 540 мільйонів тонн бензини та 570 мільйонів тонн земного олію (головно для погону дизелевих вантажних самоходів та автобусів). Кожного року гине 250,000 людей в автомобільних випадках, приблизно 5 разів стільки, скільки загинуло американських вояків у безславній В'єтнамській війні.

Згідно зі статистикою Каліфорнійського університету, кожна людина впродовж життя проходить своїми ногами 65,000 миль, це дорівнює 26 подорожам через ЗСА, або трьом подорожам навколо світу. Звичайно, це не обходиться без допомоги „подіятриста", з яких кожний допомагає 30 мільйонам пацієнтів утримувати їх ноги (стопи) в „добрій формі". Виявляється при тому, що хоч 99 відсотків американців народжуються з перфектними ногами, 40 відсотків з них ще в шкільному віці починають мати різні проблеми з ногами.

Нога — не тільки велике чудо природи, але й дуже вразлива частина людського організму. Кожна стопа складається з 26 кісток, 112 зв'язок (ligaments), 20 м'язів та складної мережі кров'яних судин і нервів.

НАДІЯ ДЛЯ ЖЕРТВ ПАРАЛІЧУ

Пошкодження тієї складної системи ніг доводить звичайно людину до перманентного каліцтва. Але медичні знавці передбачають, що в недалекому майбутньому багато з тих калік матимуть змогу провадити нормальне життя, завдяки приголомшливому поступові медичних наук. Згідно з новинкою в „Нешенел Інкваєр", Люї Мек'ю, речник Американської Асоціяції пошкоджень спинного стрижня (Spiral Cord) передбачає, на основі інформацій, одержаних від найкращих дослідників тієї ділянки, що через 10 років півмільйона людей з пошкодженим хребетним стрижнем, що сьогодні проводять життя на наколесному візку, стануть на свої власні ноги. Надію на те дають три важливі медичні проломи:

1) Нещодавно в медичній школі Департаменту оборони невролог Ален Фейден провів з успіхом тести на звірятах з речовиною TRH (thy tropin-releasing hormone), яка запобігає паралічові, коли впровадити її до живого організму зразу ж після випадку.

2) Д-р Бернард Брукер з Маямської медичної школи одержав несподівано позитивні висліди з проведених дослідів, вживаючи техніки зворотного зв'язку (biofeedback technique) з метою навчити мозок шукати нові „нервові мережі" в спинному стрижні.

В одному випадку людина, що була 10 років калікою, повернула повністю володіння рукою та 75-80 відсотків в контролі другої руки впродовж неповних 12 днів.

3) Ще драматичніші осяги одержано в Медичному Осередку Адміністрації Ветеранів у Вашінґтоні при перещіплюванні нервових тканин зі спинного стрижня одного звіряти на друге та доводженні їх до росту. На думку спеціялістів, цей позитивний осяг становить початок у напрямі перещеплення спинного стрижня та відновлення дії пошкодженого органу тіла.

ГОЛОС — КЛЮЧ МАЙБУТНЬОГО

На думку А. Райтбека, наукового дослідника фірми Вестинґгавз Елек. Ко в Піттсбурґу, в найближчому майбутньому людський голос правитиме за ключ, який буде відкривати двері домів, ґаражів, крамниць тощо.

Кажуть люди, що „перед злодієм — немає замка". Звичайно, ми маємо на думці механічний замок, який відкривається звичайним чи вертгаймівським ключем. Але навряд чи злодій відчинить голосовий замок, над винаходом якого працює вже кілька років д-р Райтбек. В такому замку за ключ правитиме голос власника дому, його дружини та евентуально їх дітей. І тільки на звук їх голосів замок відчинить двері. Бо характер голосу кожної людини, так як відтиск пальців, є унікальний та притаманний одній людині. Коли тепер зарекордувати той голос і запрограмувати ним мінікомп'ютер внутрі замка, то він з-поміж усіх голосів, які почує крізь голосник, зареаґує тільки на характер голосу власника чи власників дому й відчинить їм двері.

Володимир Романюк

І ВСЕ Ж, БУДЬМО ОПТИМІСТАМИ!

I

Багато тепер з членів української громади тут, за океаном, в міру сил, бажань і можливостей приходять до України. Одні — в туристичних групах, інші у складі різноманітних програм обміну вченими, студентами, підприємцями, а ще інші їдуть до рідного краю просто, аби якнайближче пізнати, чим живе їх праземля. Окремою є катергорія тих, котрі з тих чи інших поважних причин не мають подібних можливостей, а тому черпають інформації від інших та, не в останню чергу, зі засобів масової інформації, зокрема щоденника „Свобода", який користає з нагоди запросити до розмови на своїх сторінках людей, які мають що розповісти ширшому загалові.

Недавно я мав нагоду познайомитися в бюрах УНСоюзу з цікавим співбесідником, викладачем Ратґерського університету в Нюарку Віталієм Кейсом, який повернувся до ЗСА після двомісячного перебування в Україні. На початку свого перебування там Віталій був серед тих, які спостерігали за перебігом першої тури виборів депутатів до Верховної Ради України від Івано-Франківщини. Відтак відбув у приватну подорож в Донбас, де має коріння його родовід. Це були перші відвідини Віталієм його рідного краю після півстоліття розлуки з Батьківщиною, звідки виїхав семилітнім хлоп'ям.

— Як тільки я туди приїхав, — розповідав Віталій, — відразу відчув їх гарне до мене наставлення. Водночас, виглядає, мій приїзд викликав у земляків певне захоплення. Бо, як висловлювалися в розмовах зі мною, вони про українську діяспору знають небагато, а лише те, що почують чи побачать з радіо, телевізії, газет. На сході ж України ширшої інформації в тих засобах масової інформації щодо українського життя за кордоном давати не надто поспішають. Тому довелося чути ніби дорікання, що представники діяспори обмежуються відвідуванням Києва та ще Галичини, а східні реґіони України залишаються якось поза їх зацікавленням.

— Буквально кілька днів тому мені потрапило до рук ваше інтерв'ю з Яремою Бачинським. Цікава розповідь, і „Свобода" повинна подібних матеріялів поміщувати більше, що має далі пригортати до неї читачів, — каже Кейс. — Але тепер не про це... Східня Україна таки справді досить зрусифікована, за вийнятком села. Але й там справа українізації, хай і поволіше, ніж нам би цього хотілося, таки рухається вперед.

Скажімо, в моїх краях, у Краматорському, є українська національна гімназія, технічна школа і десятирічка. У Слов'янському, що ще ближче до моєї рідної Дружківки, з трьох мікрорайонних дитячих садочків український — найкращий. У нашому перебуває 230 вихованців, які розділені на 12 груп. Кожна має свої кімнати, поприбвирувані по-українськи, з старовинними печами, розмальованими квітами. Нам показали також виставу лялькового театру дитячого садочка. Діти співали українські пісні, виконували наші танки, творили керамічні вироби тощо. Нам також сказали, що всі вихованці того садочка згодом підуть до спеціяльної української школи в тому ж районі.

Є в Слов'янському й приватна українська гімназія на 130 учнів. Директор гімназії, разом з ентузіястами-однодумцями, зовсім серйозно наставлені зорганізувати там і український приватний університет. Щось на зразок Києво-Могилянської Академії. Наразі ж очікують офіційного дозволу від влади...

— А яким чином зорганізовано згадану гімназію?

— За справу взялися комерційні люди, що вклали в це потрібні фонди... Майже поряд з тією гімназією успішно діє Слов'янський Педагогічний Інститут. Донедавна тут був лише український факультет, а сьогодні вже є можливість створити аспірантуру, де можна буде дістати вищі наукові ступені з україністики.

Там Віталій близько познайомився з ректором Горбатюком, гостював у нього вдома та й довідався, як каже, чимало корисного.

На зустрічі Віталієві взагалі поталанило. Познайомився, між іншим, і з професором філософії Федем, який глибоко займається питанням естетики. На жаль, сказав цей розумний та цікавий співбесідник, вчена українська діяспора не виявляє ентузіязму в спілкуванні зі своїми колеґами в Донеччині, і це викликає невеселі роздуми...

— Питаєте про враження, — продовжував В. Кейс. — Їх дуже багато. І гарних, і не дуже таких, і смішних, і просто абсурдних. У Києві, на сході України взагалі, я відзначив для себе, що українці там мають перечуле почуття меншовартости.

Якось ми переїжджали через одне з сіл, і я сказав одній старушці: як, мовляв, приємно чути там українську мову. Думаєте, що відповіла вона на те? „Я неграмотна, тому й так (по-українськи!) говорю. Якби я знала російську культурну мову, алгебру (?!), то я би не працювала в тому осоружному колгоспі!". А інша з селянок додала: „От колись любо було почути з Києва, як розмовляють культурною мовою. А тепер балакають, ну, просто, як ото голова колгоспу". Знову ж, по-українськи, тобто...

— А що з цього приводу думає тамтешня інтеліґенція?

— Пояснюють, що оте почуття меншевартости було вироблене там роками комуністичного тоталітаризму. І це ще один з абсурдів, бо подібне бачив і чув я серед самої тої інтеліґенції в Києві.

Ми були в столиці на концерті німецької оркестри, що гастролювала в Україні. Німці мали свого власного перекладача, що перфект говорить по-українськи та німецьки. Але директор тої програми в Києві відкинула українську мову, мотивуючи це тим, що „не всі розуміють"... Вийшла проблема знайти іншого перекладача. От і знайшли якогось русака з поганим знанням англійської мови. Диригент оркестри англійську знав приблизно так само. Повірте, мабуть, не один я був просто шокований таким абсурдом. Не називатиму прізвищ інтеліґентів, присутніх при тій комедії, але були серед них відома письменниця, два академіки, мисткиня; і жодне з них навіть не пробувало протестувати!

— А як в Галичині?

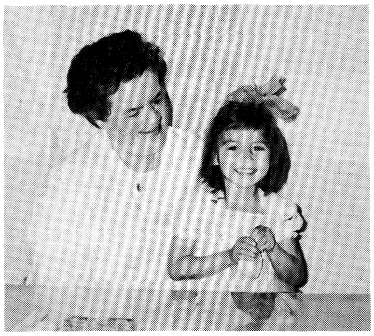
— Там також трапляється подібне. Скажімо, один споконвічний, мабуть, гуцул нахвалявся, що купив нові брюки... Не рідкістю є також там російські „конєшно", „Міша", „Гріша" і так далі.

— Грішимо, отже, й у Галичині „Мішами"...

— Грішимо... Або ще таке. В Івано-Франківському я бачив так званий вічний вогонь перед обеліском, як там дехто каже, героям, що полягли в боях „за волю і незалежність України". По боках обеліска — відома комуністична емблема: серп і молот. І от на честь 50-річчя визволення міста совєтськими „визволителями" від німецьких, поклали до підніжжя того обеліску вінки. Я просто рота відкрив зі здивування! Один вінок — з білими та червоними стяжками й такими ж квітами — від місцевих росіян. А два інші — з синьо-жовтими вже стяжками і квітами — від місцевої комуністичної організації... В Слов'янському й далі ще стоїть пам'ятник Ленінові. А над його лисиною, на ратуші, майорить синьо-жовтий прапор. На честь великого „українолюбця" та українодушителя?

(Закінчення буде)

Дитячий сиротинець ч. 1 у Львові

Марія Черник з Ганнусею, мишканкою сиротинця.

У Львові, на вул. Таджицькій 21, розміщується дитячий сиротинець ч. 1. Мешкає в ньому майже 100 дітей віком від 3 до 10 рочків, 34 з них є шкільного віку і ходять до середньої школи ч. 42 міста Львова.

Сиротинець цей є під зарядом Управління Освіти Львівської области, а начальником Управління, душею і великою опікункою сиротинця до останніх виборів літом цього року була колишня дисидентка і поетка Ірина Калинець. Засадниче фінансування для сиротинця дає уряд України, але через велику інфляцію там завжди відчувається брак фондів.

Лікарську опіку і контролю за харчуванням здійснює Відділ Охорони Здоров'я міста Львова.

Діти живуть у просторому двоповерховому будинку колишнього дитячого притулку, який може вмістити до 220 дітей. Це приміщення знаходиться на вулиці Пасічній, у гарній околиці, на краю міста під ліском.

Дітей до сиротинця привозить міліція — переважно тих, кого зреклися батьки, що самі не можуть собі дати ради в житті, бо є алькоголіками чи наркоманами, або сидять по тюрмах. Більшість дітей — зі Львова і найближчих околиць. Вони можуть бути адоптовані родинами зі західніх країн, Канади чи З'єднаних Стейтів Америки.

Діти живуть окремо по 7—12 осіб у кімнаті. Їх не віддають до інтернатів, тобто до установ, де діти живуть і вчаться. Інтернати є значно більші, налічують до 300 дітей. Є такі інтернати у Львові, Червонограді, тут живуть і вчаться діти від першої до одинадцятої кляси, між ними є багато інвалідів, сліпих і глухо-німих.

Діти сиротинця вишколюються за певною програмою, залежно від їхнього віку. Крім шкільних занять, вони танцюють, співають, малюють, роблять витинанки, ходять на прогульки і розваги. У неділю всі йдуть разом до греко-католицької церкви св. Покрови у Львові, де парохом є отець Василь Сапеляк, брат Владики Андрея з Аргентини. Після церкви йдуть на морозиво, або до парку на розвагу. В середу і п'ятницю у 4:30 по полудні всі моляться на вервиці.

Завідує сиротинцем життєрадісна, по-материнськи дбайлива Марія Черник. Вона живе і радіє сиротами, так як їх рідна мати. Протягом серпня побувала вона у різних містах ЗСА: Вашінґтоні, Філядельфії, Атлянті, Балтиморі і на Фльориді, де відвідувала одинадцятеро вже адоптованих у ЗСА дітей. М. Черник хотіла упевнитися, що зла дітям ніхто не заподіює.

Щодо найгостріших потреб сиротинця, то М. Черник сказала, що побажаний є зимовий одяг і взуття для дітей, фарба, зошити, різнокольорові олівці для малювання, папір та інші шкільні приладдя. Щодо медицини, то потрібна дитяча аспірина, антибіотики проти ґрипи та різні вітаміни.

Коли М. Черник перебувала у Ст. Пітерсбурґу, Фла., в Алли Бараболяк однієї неділі після Служби Божої в українській католицькій церкві Богоявлення Господнього, де парохом є о. мітрат Ярослав Федик, громада, на заклик інж. Антона Гайдука, спонтанно зложила понад 300 дол. на Дитячий Сиротинець ч. 1. міста Львова.

Бажаючі також зложити пожертву або вислати пачку чи одержати інформації про адоптацію дітей, можуть писати до Марії Черник на адресу: 290045, м. Львів, вул. Таджицька 21, Дитячий Сиротинець ч. 1.

Остап Сокольський

Відзначення 3-ої річниці незалежности Української держави в Гартфорді

У неділю, 28-го серпня ц. р., українська громада при підтримці сусідніх громад гідно відзначила 3-тю річницю незалежности української держави.

Відслуженням Богослужб в поодиноких українських церквах започатковано святкове відзначення, а відтак в Українському Народному Домі, о год. 12-ій полудня, зібралася чисельна громада на святковий обід та мистецьку програму, на яку прибув генеральний консул Віктор Крижанівський з дружиною Людмилою.

Американським і українським національними гимнами у виконанні хору „Діброва", започатковано імпрезу, яку відкрив голова Ділового комітету Володимир Саляк коротким вступним словом та попросив о. шамбеляна Степана Чомка до проведення молитви. На пропозицію В. Саляка піднесено тост на честь і славу українського народу. Проклямацію губернатора стейту Ловелла Вайкера відчитала Леся Фаль. Від Централі УККА зложив відповідний до свята короткий привіт проф. Іван Телюк та від Відділу УККА в Гартфорді мґр Борис Крупа.

Після обіду консул В. Крижанівський виголосив святочну доповідь. Він розказав про всі позитиви українського Уряду, про всі його труднощі та напрямні на майбутнє. В дальшому було згадано про визнання України майже цілим світом та наладнання дипломатичних взаємин з понад 130-ма державами. На думку консула, це неабиякий здобуток в державнотворчому процесі.

Після доповіді відбулася коротка мистецька програма, на яку склалися фортепіянове сольо у виконанні недавно прибулої з України молоденької Мар'яни Герман, яка відіграла дві композиції — Миколи Лисенка „Меланхолійний вальс" і Шопена Скерцо ч. 1.

В дальшому хор „Діброва" під диригентурою інж. Олександра Пришляка виконав чотири пісні — „Живи, Україно", „Ой зійшла зоря", „Пісня про Дніпро" і на закінчення „Боже великий єдиний".

Програма пройшла з успіхом та загальним признанням авдиторії. Слід підкреслити слово подяки духовним отцям за неодноразову пригадку з церковної амвони та Діловому комітетові за труд і посвяту в підготові імпрези.

Петро Шагай

В ТРЕТЮ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої любої
ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

бл.п.

СТЕФАНІЇ ТИС-ФУР

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

23-го вересня о год. 9-ій ранку

в Соборі Святого Йосафата в Пармі, Огайо, Соборі Святої Родини у Вашінґтоні Д.К. і Соборі Святого Юра у Львові, Україна.

Родину і приятелів просимо про молитви за спокій душі покійної Стефи.

муж — ІВАН
доні — МИРОСЛАВА з мужем БОГДАНОМ ФУТЕЙ, МАРІЯ з мужем ІГОРЕМ ФЕДЬКІВ
внуки — АНДРІЙ, ЛІДІЯ, ДАРІЯ ФУТЕЙ, РОМАН, ЮРІЙ і ДОРІЯН ФЕДЬКІВ
сваха — МАРІЯ ФУТЕЙ ЮРКІВ.
Родина в Україні.

ПОДЯКА

20-го липня 1994 р. на 84-му році життя відійшов з земного шляху в інший світ

св. п.
скульптор

МИХАЙЛО ЧЕРЕШНЬОВСЬКИЙ

похований на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж. 22-го липня 1994 року.

Щиро дякуємо за молитви та похоронні відправи в церкві св. Юра та на цвинтарі деканові, парохові о. Патрикієві Пащакові, о. Леву в похоронному заведенні Петра Яреми.

Андрієві Добрянському за сповнення урочистості, величаво відспівану Службу Божу щиро сердечне спасибі!

Відданому другові „Яркові" Борисові Галаганові безмежна подяка за його щиру постійну поміч під час хвороби та перебування в шпиталі дорогого Михайла, а пізніше за перебрання всіх обов'язків, пов'язаних з достойним похороном, чим дуже допоміг мені в цей тяжкий для мене час.

Невимовне щире спасибі Оксані Лопатинській за її сердечну постійну допомогу.

Друзям Упістам, які тримали почесну варту під час похоронних відправ у церкві та на цвинтарі — щира подяка.

Всім приятелям, хто розділив мій смуток, моє велике горе, хто допоміг мені перенести моє осиротіння, хто теплими зворушливими словами, спільними молитвами та квітами вшанували пам'ять мого найдорожчого чоловіка Михайла Черешньовського складаю свою щиру подяку.

ТИМ, ЩО ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ПОЖЕРТВАМИ:

Борис Галаган на церкву св. Юра 100
На Український Музей в Ню Йорку
архитект Апполінарій і Таня Осадца 100
Настя Грибович 50
Аня Фаріон 50
Роман і Галина Петренки 50
Надя Дейчаківська 50
архітект Любомир Калинич 40
Mrs. Geatte Tradee 40

На допомогу хворим та інвалідам колишнім воякам УПА, які проживають в Україні і Польщі, зложили:

50 дол.: д-р Іван Макаревич;

по 25 дол.: Марія Лозинська, Лариса Лозинська-Кий, Ярослав і Надія Пастушенки, проф. Володимир Стойко, Михайло Цвях;

по 20 дол.: Антін Біланич, Володимир Васічко, Іван Винник, Борис Галаган, Микола Ганущак, Микола і Леся Грицковяни, Осип і Анна Дашки, Ярослав і Марія Кіцюки, Іван Кепша, Мирослав і Галина Климки, Богдан і Ярина Ковалики, Ярослав Копчак, Володимир і Юлія Копчинські, Степан Кметь, Дмитро Кулик, Володимир і Марія Кульчицькі, Петро Левко, Володимир Левський, І. і С. Марченки, Мирон Мицьо, Орест Мостовий, Галина Єнсен-Полтава, Іван Романишин, Микола і Марія Сидори і Антін Фединишин, Лев і Галина Футали, Петро і Іванка Шкафаровські;

по 10 дол.: Ярослав Балабан, Юрій Біланич, Т. Воляник, Теофіль Дякун, Іван Іванчук, М. Діма Камілевська, В. Кікта, Ірена Клем, Оксана Радиш, Василь Расяк, Іван Філь, Микола Філь, Стефан Шульган;

На фонд допомоги дітям і молоді жертвам Чорнобиля — зложили дружина Людмила Бойко-Черешньовська 100 дол., на пресовий фонд журналу „Віра" 50 дол.;

СЛУЖБИ БОЖІ за спокій душі св. п. Михайла відправили: в дев'ятий день 9-го липня в церкві Всіх Святих в Ню Йорку о. Патрикій,
В церкві св. Андрія, Джамейка, о. Григорій Ракуга.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ 29-го серпня:
в церкві св. Юра в Ню Йорку,
в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері,
в церкві св. Михаїла в Йонкерсі.

Опечалена дружина — ЛЮДА,
шваґер — ВОЛОДИМИР САЛЯК з родиною
родина в Україні

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

ділиться болючо-сумною вісткою з членами й українським громадянством, що 14-го вересня 1994 р., у Мюнхені, Німеччина, на 87-му році життя помер

бл. п.
проф. д-р

о. ІВАН ГРИНЬОХ

довголітній дійсний член Історично-філософічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка, професор Українського Вільного Університету у Мюнхені і Українського Католицького Університету у Римі, голова Українського Наукового Богословського Товариства і автор багатьох праць.

Братові о. мітратові Степанові Гриньохові, ближчій і дальшій родині тут в діяспорі й Україні складаємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа НТШ й
Історично-філософічна Секція

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕСПОДІВАНОГО ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА, БРАТА і ВУЙКА

СВ.П.

РОМАНА ДАНИЛЮКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у церквах

26-го вересня:
св. Юра, Ню Йорк, Н.Й.
св. Миколая, Бруклин, Н.Й.
Пресвятої Тройці, Стетен Айленд, Н.Й.
св. Юра, Львів, Україна
св. Миколая, Любінь Великий, Україна

29-го вересня:
Покрови Пресвятої Богородиці, Озон Парк, Н.Й.

Просимо родину і приятелів злучитися з нами в цей день молитвами за спокій душі св.п. РОМАНА.

дружина — МАРТА
сини — ОЛЕГ з дружиною ТУНЕЮ
АНДРІЙ з дружиною ХРИСТЕЮ

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ
ділиться зі своїм Членством сумною вісткою, що 2-го вересня 1994 року ненадійно відійшов у Вічність на 57-му році життя

бл.п.

ВОЛОДИМИР ЧИЖОВИЧ

загально відомий як „Дзюхо" — колишній змагун УСК-у.

Опечаленій горем дружині ОЛІ, братам ЕВГЕНОВІ і ІГОРОВІ, ближчій та дальшій родині покійного найщиріші вислови співчуття складає

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО КЛЮБУ.

Ділимося сумною вісткою, що у суботу 17-го вересня 1994 року відійшов у Вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і БРАТ

бл.п.

СТЕФАН ПУТИКЕВИЧ

уроджений 1916 року в м. Комарно-Україна

ПАНАХИДА — понеділок 19-го вересня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Shook 639 Van Houten Ave., Клифтон, Н.Дж.

ПОХОРОН — вівторок 20-го вересня в церкві св. о. Миколая 216 President St., Пассейк, Н.Дж., а відтак на цвинтар св. Духа Гемптонбурґ, Н.Й.

В глибокому смутку:
дружина — ОЛЬГА
доньки — ДЗВІНКА ЯЦИКЕВИЧ з мужем ЮРІЄМ
ДАРІЯ ФАРМІҐА з мужем АНДРІЄМ
син — ЮРІЙ
внуки — АНДРІЙ
ДАНИЛО
СТЕФАН
ДАРІЯ і МАРТА ЯЦИКЕВИЧ
АДРІЯНА і ПАВЛО ФАРМІҐА
сестри — в Україні
та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні.

Ділимося сумною вісткою, що 11-го вересня 1994 р. несподівано відійшов у Божу Вічність на 74-му році життя наш найдорожчий МУЖ, ТАТО, БРАТ і ДІДО

бл. п.
д-р

Петро Роман Моцюк

ПАНАХИДУ відправлено у вівторок 13-го вересня 1994 р. Похоронні відправи відбулися 14-го вересня в катедрі св. Миколая, Чикаґо, Ілл, а опісляна цвинтар св. о. Миколая.

У глибокому смутку:
дружина — д-р ОЛЯ БАРБАРНА-МОЦЮК
доні — АНДРЕЯ з мужем д-ром ЮРКОМ МЕЛЬНИКОМ
ЖАНЕТА і ХРИСТИНА
внуки — ДІЯНА і ЛЕСЯ
брат — д-р ЯРОСЛАВ МОЦЮК з дружиною ІРЕНОЮ
сестрінка — ІВАНКА з мужем ІВАНОМ КОСТЮКОМ в Україні
братанки — ДАРКА з мужем ІГОРЕМ ЗАЛУЦЬКИМ
НАТАЛКА з мужем ДАВИДОМ БАРОНОМ
ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні.

Міннесота відзначила роковини незалежности України

Святковий комітет для відзначення третьої річниці проголошення незалежности України, в склад якого увійшли відділи Українсько Американської Координаційної Ради (УАКР) та Українського Конґресового Комітету Америки (УККА), в неділю, 28-го серпня, в Українсько-Американському Центрі в Міннеаполісі широкою програмою та урочистим бенкетом відзначили третю річницю незалежности України.

В цю неділю по всіх українських церквах Міннеаполісу й Сейнт Полу були відправлені Молебні за кращу майбутність українського народу та за зміцнення української незалежної держави. Вже о 4-ій годині по полудні святково прибрана заля була вщерть виповнена людьми. Сумівський танцювальний Ансамбль „Черемош" відкрив свято привітом. Вступне слово виголосила голова УАКРади мґр Люба Менжега і попросила д-ра А. Лисого далі провадити програму свята. Д-р А. Лисий представив гостей за головним столом, за яким сиділи генеральний консул України Анатолій Олійник з дружиною та члени святкового комітету . В дальшому ході програми д-р А. Лисий попросив генерального консула України виголосити доповідь.

Достойний гість розпочав свою доповідь такими словами: „Святковий календар українського народу складається з багатьох видатних дат, які протягом віків сплелися в барвистий вінок славної історії України і стали нашою гордістю. Золотою сторінкою закріплено в ньому 24-го серпня 1991 року День проголошення незалежности України. Три роки тому справдилася віковічна мрія — Україна прокинулась із сну неволі і стала на шлях створення незалежної держави. Звичайно, в цей день хотілося б озирнутися назад, оцінити минуле з відстані мудрого сьогодення, а також зазирнути хоча б в недалеке майбутнє". Далі у своїм слові прелегент зупинився над процесом соціяльно-економічних передумов для розбудови суверенної, демократичної держави. Про прийняття низки законів щодо забезпечення територіяльної цілісности та недоторканости території України, її кордонів, про пошуки найбільш оптимальної моделі організації державної влади, щоб задовільнити інтереси суспільства. Попередній парлямент, сказав А. Олійник, схвалив 402 закони і 1,108 постанов, які стосувалися проблеми державотворення, економічного і соціяльно-культурного розвитку України, як і інших питань внутрішньої політики. Одначе, не зважаючи на намагання законодавчої і виконавчої влади, процес економічних перетворень був загальмований. Руйнування старої адміністративно-командної системи управління без переходу до економічних метод регулювання господарських відносин привело до розриву економічних зв'язків, а у висліді — до спадку виробництва. Отже, оцінюючи хід перетворень в економіці України в цілому, треба визначити недосконалість попередніх намірів, програм і плянів. Підсумком такої політики, як сказав доповідач, стала дестабілізація, посилення економічної та соціяльної кризи суспільства. До того ж, ускладнювали ситуацію сили, які ставили під сумнів леґітимність вибору України, продовжували трактувати українську націю як „незалежну" і т.д. Хоч всенародний референдум 1-го грудня 1991 року підтвердив вибір українського народу, на тому не припинився тиск на Україну. Дальший розвиток подій огорнув молоду державу районами нестабільности — проблемою Придністров'я на заході, кримською проблемою на півдні, всередині країни побільшувався клубок політичних проблем, загострених неадекватними реґіональними вимогами. Це все створювало загрозу для миру не тільки в Україні, але в цілім світі. Ось у якій атмосфері підійшла Україна ще до одного доленосного періоду — до виборчої кампанії 1994 року. В результаті обрано Верховну Раду, нового Президента України та оформлено місцеву владу. Тепер на політичному олімпі доють нові люди і вони мають довести, що є виразниками народних інтересів.

Далі доповідач проаналізував інавгураційну промову Президента Л. Кучми та визначені ним пріоритетні напрямки діяльности, завдання уряду як головного провідника економічних реформ, а також результати першої сесії новообраної Верховної Ради, де в загальному було принято 22 закони і понад 100 рішень та постанов. Доповідач згадав і про очолений Віталієм Масолом Кабінет Міністрів, який розглянув проєкт концепції пляну економічного і соціяльного розвитку України на 1995 рік.

Перший крок виконання передвиборчої програми Президент України Л. Кучма взяв курс на консолідацію української нації та оголосив безкомпромісову боротьбу зі злочинністю та пограбуванням України, чим виявив себе прихильником реформ. Щодо надання російській мові офіційного статусу, при збереженні за українською мовою статусу державної, доповідач сказав: „Сотні протестів надійшли до нас від українців у ЗСА з цього питання. Треба зазначити, що деякі райони України потребують певного часу для опанування державної мови і цьому процесові треба сприяти. Проте, щодо позиції Президента України Л. Кучми з принципових питань, то вона заслуговує на підтримку. Перебуваючи на початку цього місяця у військовій частині 43-ої армії, він наголосив: „Армія у нас державна — отож і мова в ній повинна бути державною-українською".

Виходячи з історичних і мовнокультурних особливостей формування етнічного складу населення України, де кількісну перевагу становлять на всій території українці, ролю державної мови і тим самим офіційної мови в Україні повинна виконувати лише одна мова — українська. „Україна, як заявив Президент Л. Кучма, збереже наступність своєї зовнішньої політики. В той же час у зовнішньополітичний курс будуть внесені коректи з тим, щоб зробити міжнародну політику України більш динамічною і ефективною". При цьому в основу кладуться загальнонаціональні інтереси України, реалізм, конкретність і прагматизм. Доповідач згадав також основні напрямки зовнішньої політики України та сприятливу міжнародну атмосферу. Згадав про членство України у провідних фінансових організаціях, як Міжнародний валютний фонд, Міжнародний банк реконструкцій та розвитку. Україна стала повноправною учасницею постійної Конференції в питаннях безпеки і співробітництва в Европі, налагодила тісне співробітництво з Европейським союзом, Радою Европи, Західньоевропейським союзом, активно працює в рамках Ради північноатлантичного співробітництва, приєдналася до програми НАТО „Партнерство для миру". Це основні успіхи молодої держави і вони є важливими.

Україна, сказав А. Олійник, зацікавлена у встановленні традиційних і нових зв'язків з колишніми республіками СССР, входженні до традиційних ринків сировини та збуту товарів. Але головне питання полягає в тому, який характер маютимуть ці зв'язки, яким буде внутрішнє наповнення. Існують настрої, які використовуються деякими лідерами для прискорення процесу еволюції співдружности незалежних держав (СНД) у нове інтеґраційне об'єднання з наддержавними інституціями, контрольно-розпорядчими і навіть примусовими функціями. З такими настроями, запевнив А. Олійник, Україні не по дорозі і гарантом тут мають бути 13 застережень, які додала Верховна Рада України в грудні 1991 року до угоди про створення СНД. Пріоритетними напрямками зовнішньої політики України залишається діяльність в рамках загальноевропейських організацій Рад Північноатлантичного і Чорноморського економічного співробіництва, а також співробітництва з іншими реґіональними та субреґіональними структурами, — сказав А. Олійник.

1994 рік проголошено у ЗСА „Роком України". Віцепрезидент А. Гор, прибувши до Києва, заявив: „Незалежна демократична і процвітаюча Україна є в американських національних інтересах та інтересах всього світу".

На закінчення А. Олійник сказав: „На сьогодні запорукою незалежного, демократичного і багатого майбутнього України має бути консолідація нації, збереження і розвиток позитивних надбань, чітка взаємодія усіх гілок влади, інтенсивне фпровадження реформ, розвиток взаємовигідного співробітництва з країнами Сходу, так і Заходу. Забезпеченням цього процесу має бути патріотична самовіддана праця кожного на своєму робочому місці".

Після доповіді відбулася багата своїм змістом мистецька програма. Перш за все звернула на себе увагу пара молодих талановитих декляматорів — Марко Кушнір (6 років), який гарно продеклямував вірш М. Петріва „Рідний край", і його старша сестричка Наталка (7 років), яка зворушливо продеклямувала вірш Ганни Черінь „Український сон". Обох присутні нагородили бурею оплесків. Після цього вокальний ансамбль „Євшан-зілля", під мистецьким керівництвом Кіри Цареградської та акомпаньяментом Ані Гриневич, виконав три пісні: „Полин", сл. М. Бикова, муз. Білаша, аранжування К. Цареградської, „Чайка степова" (І. Сльота, І. Славута, заспів Оленка Цареградська-Бенфілд) і „Нагадай, бандуро" сл. Г. Калюжної, муз. Г. Китастого, аранжування К. Цегельської.

Сумівський танцювальний ансамбль „Черемош" під художнім керівництвом Оксани Бринь гарно виконав гопака. Хор „Дніпро", який віддавна на нашому терені виконує почесне завдання ширення української пісні, під мистецьким керівництвом Кіри Цареградської, виконав такі пісні: „Повій вітре", обробка Ступницького, „Виростеш ти, сину" — сл. Симоненка, муз. А. Пашкевича, „Балада про отчий дім" — муз. В. Івасюка, аранжування К. Цареградської.

Українським національним гимном було закінчено мистецьку частину святкування. Д-р А. Лисий, який провадив програму, подякував усім учасникам і попросив о. протопресвітера М. Кудановича, настоятеля української православної церкви св. Юрія в Міннеаполісі, перед святочною вечерею промовити молитву. По вечері А. Лисий, який є головою Відділу Організації Допомоги Україні, звернувся до присутніх з проханням зложити хто яку може пожертву на виплату купленого в Чикаґо будинку для консуляту України. Присутні зложили 16,000 дол. і пожертви продовжують надходити. Після цього д-р А. Лисий подякував всім присутнім за участь і жертвенність та попросив о. протоієрея Євгена Кумку настоятеля української православної церкви св. Михаїла в Міннеаполісі, закрити свято молитвою.

В. Станиславів